

Japonský hospodársky zázrak :)

Len 30 rokov po zdrvujúcej porážke v [Druhej svetovej vojne](#) a po období americkej okupácie sa Japonsku podarilo pozmeniť vlastné spoločenské tradície a vytvoriť jedinečnú obchodnú kultúru. Vďaka tomu sa stalo vedúcou hospodárskou mocnosťou sveta.

Päť rokov po porážke v Druhej svetovej vojne sa v Japonsku začal fenomenálny hospodársky rast. V rokoch 1950÷1973 vzrástol objem priemyselnej výroby o viac ako 9 % za rok a v rokoch 1973÷1994 o 3,5 % za rok.

Až do začiatku obdobia Meidži roku 1868 bolo Japonsko relatívne málo rozvinutou krajinou. Koncom 19. storočia nebolo schopné v ekonomike udržať krok so svojou vojenskou silou, hoci roku 1939 tu už bola vytvorená štruktúra priemyslu, ktorého základom bola výroba bavlnených a hodvábných látok, potravinárstvo a výroba železa a ocele. Prvé oceliarny boli otvorené roku 1902. Vznikli tiež priemyselné komplexy zvané zaibatsu, ktoré viedli rodiny ako napríklad Mitsui, Mitsubishi a Yasuda.

Keď sa roku 1952 skončila americká okupácia, zmenila sa konkurencieschopnosť krajiny, ktorú podporil dovoz americkej technológie napríklad v strojárstve a stavbe lodí – a aj to, že Japonci vedeli využiť nápady pochádzajúce z Ameriky lepšie ako samotní Američania. Japonsko hladko prešlo z prvej priemyselnej revolúcie a odvetví pre toto obdobie typických (textilný, železiarsky a oceliarsky priemysel, stavba lodí) k odvetviám druhej premyslenej revolúcie (výroba automobilov, strojov, strojárstvo) a konečne i k špecializovaným odvetviám tretej priemyselnej revolúcie (počítače, polovodiče, elektronika).

Jedným z faktorov japonského úspechu bol charakter vzťahu medzi vládou a priemyslom, najmä úloha ministerstva medzinárodného obchodu a priemyslu, ktoré fungovalo ako centrum plánovania premysleného rozvoja. Tento vzťah sa rozvinul v prospech obidvoch strán: vláda už nevystupovala v úlohe diktátora, ktorú zastávala v 50. rokoch, a v 60. rokoch, krajinu skôr „spravovala“, najmä za Hayata Ikedu v rokoch 1960÷1964. Do jej sféry pôsobnosti patrilo určovanie daňových úľav a dovozného cla.

Podstatné bolo aj podnikateľské nadšenie, ktorým sa vyznačovali japonskí priemyselní predáci. Počas americkej okupácie boli zaibatsu síce zrušené, ale vznikli znovu ako keiretsu, skupiny tesne prepojených podnikov vedených profesionálne vyškolenými manažérmi. Medzinárodnú konkurenciu vnímali ako boj, v ktorom musia zvíťaziť.

Tajomstvo úspechu

Tajomstvo japonského hospodárskeho zázraku však spočívalo hlavne v kaisha alebo obchodných spoločnostiach, ktoré kládli veľký dôraz na vedu a výskum a predovšetkým na riadenie ľudských zdrojov. Vedúce podniky vytvorili prepojený systém, vďaka ktorému si mohli odovzdávať technológie, poznatky a skúsenosti z oblasti trhu a v atmosfére vzájomnej spolupráce a konkurencie mohli predkladať spoločné požiadavky vláde. Svojim zamestnancom ponúkli celoživotné zamestnanie, postup podľa veku, striedanie miest podľa veku, striedanie miest v rámci podniku a možnosť ďalšieho vzdelávania.

Neskôr síce Japonsko prekonalo rôzne problémy, aby si svoju silu a energiu udržalo, a naďalej patrí k vedúcim hospodárskym mocnostiam sveta. V Japonsku sídli osem z desiatich najväčších svetových podnikov, medzi inými Toyota, Hitachi a Nissan.